Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

~~70~~
170
g. 37
GW. 6999
CA. 434

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

M.T.C. De amicicia

Koninklijke Bibliotheek te 's Hage.

30

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

QUintus Mutius Augur Sceuola
multa narrare de Gaio Lelio ſocero ſuo
memoriter ⁊ iucūde ſolebat. nec dubita-
re illum in omni ſermone appellare ſapiē-
tem. Ego autem a p̄re ita eram deduct⁹ ad ſceuolā ſum
pta virili toga: vt quoad poſſem ⁊ licēt a ſenis latē nū-
q̄ȝ diſcederem. Itaqȝ multa ab eo prudenter diſputata.
multa etiam breuiter ⁊ cōmode dicta memorię manda
bam. fieriqȝ ſtupebam indies ei⁹ prudētia doctior. Quo
mortuo. me ad pontificē Sceuolam cōtuli. quem vnū
noſtrę ciuitatis ⁊ ingenio et iuſticia pręſtantiſſimū au
deo dicē. Sȝ de hoc alias nūc redeo ad augurem. Cum
ſępe multa narraret tum memini domi in hemicyclo ſe
dentem (vt ſolebat) tum ⁊ ego eſſem vna ⁊ pauci admo
dum familiares. in eū ſermonem illū incidere. qui tum
fere omnib⁹ erat in ore. Meminiſti eī ꝑfecto attice et eo
magis: q̄ Publio Sulpicio vtebare multū cum is tri
bun⁹ plebis capitali odio a Quinto pompeio (qui tum
erat cōſul) diſſideret: qui cū coniūctiſſime ⁊ amātiſſime
vixerat: quāta eſſet hoīm vel admiratio vel q̄rela. Ita-
qȝ tum Sceuola (cū in eam ipſam mentionē incidiſſȝ)
expoſuit nobis ſermonē Lelij de amicicia. habitū ab il-
lo ſecum. ⁊ cum alio genero. C. Fānio Marci filio pau
cis dieb⁹ poſt mortem Africani. Cui⁹ diſputatiōis ſen
tentias memorię mādaui. quas in hoc libro expoſui meo
arbitratu. Quaſi eī ipſos induxi loquētes. ne inq̄ȝ ⁊ i
quit ſępi⁹ interponeret̄. Atqȝ ideo feci vt tanq̄ȝ a p̄n̄ti-
bus corā haberi ſermo videret̄. Cum enim mecum ſępe
ageres vt de amicicia ſcriberē aliq̄d. digna mihi res cū
omniū cognitiōe tum noſtra familiaritate viſa eſt. Ita
qȝ feci nō inuitus. vt prodeſſem multis tuo rogatu Sȝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

vt in Catone maiore feci qui eſt ſcriptus ad te de ſene-
ctute. Catonem induxi ſenem diſputantem. quia nulla
videbatur aptior perſona quę de illa ętate loqueretur
quam eius. qui ⁊ diutiſſime ſenex fuiſſet. ⁊ in ipſa ſene-
ctute prę cęteris floruiſſet. Sic cum accepiſſemus a pa-
tribus maxime memorabilem. C. Lęlij et. P. Scipio
nis familiaritatem. C. Lęlij perſona viſa eſt idonea fu-
iſſe. quę de amicicia ea ipſa diſſereret. quę diſputata ab
eo meminiſſet magiſter meus. Scęuola. Genus autem
hoc ſermonum poſitum in hominum veterum auctori
tate. ⁊ eorum illuſtrium. plus neſcio quo pacto videtur
habere grauitatis Itaqꝫ ipſe mea legens ſic afficior iter
dum. vt Catonem non me loqui exiſtimē: Sꝫ vt tum
ad ſenē ſenex de ſenectute. Sic in h libro ad amicū ami
ciſſim⁹ de amicicia ſcripſi. Tum eſt Cato locutus quo
erat nemo fere ſenior temporibus illis nemo prudenti-
or. nunc Lęlius et ſapiens ſic enim eſt habitus et ami-
cicię gloria excellēs. de amicicia loquitur. Tum velim
a me animum parumper auertas Lęlium loqui ipſum
putes. C. Fannius. et. Qu. Mutius ad ſocerum veni-
unt poſt mortem Africani ab ijs ſermo oritur. Reſpō-
det Lęlius cuius tota diſputatio eſt de amicicia. quam
legens tute ipſum cognoſces. FANNIUS.
Sunt iſta vera Lęli. nec enim melior vir fuit Africa-
no quiſquam. nec clarior. Sed exiſtimare debes omni-
um oculos in te eſſe coniectos. vnum te ſapientem et
appellant et exiſtimant. Atrribuebatur hoc modo.
M. Catoni. Scimus. Lę. Accilium apud patres no-
ſtros appellatum eſſe ſapientem. Sed vterqꝫ alio quo
dam modo. Accilius quia prudens eſſe in iure ciuili pu
tabatur. Cato quia multarum rerum vſum haberet.
multaqꝫ eius et in ſenatu et in foro. vel prouiſa pruden
ter. vel acta conſtanter. vel reſponſa acute ferebantur.
Propterea

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Propterea quaſi cognomen iam habebat in ſenectute ſapientis. Te autem alio quodam modo. nō ſolum natura ⁊ moribus verumetiam ſtudio ⁊ doctrina eſſe ſapientem. Nec ſicut vulgus. ſed vt eruditi ſolent appellare ſapientem qualem in grecia reliqua neminem. Nam qui ſeptem appellātur. eos qui ſubtilius querunt in numero ſapientum non habent Athenis vnum accepimꝰ. et eum quidem etiam apollinis oraculo ſapientiſſimū iudicatum. hanc eſſe in te ſapiētiam exiſtimant. vt omnia tua in te poſita eſſe ducas. humanoſqꝫ caſus ꝟtute inferiores putes. Itaqꝫ ex me querūt. credo ex hoc item Africani. eoqꝫ magis. ꝙ in his ꝓximis nonis. cū in hortos. D. Bruti auguris ꝯmentandi cauſa (vt aſſolet) veniſſemus. tu non affuiſti qui iligentiſſime ſempꝑ illū diem ⁊ illud munꝰ ſolitus eſſes obire. SCEVOLA

Querunt quidem . C. Leli multi vt eſt dictum a fannio. ſed ego id reſpondeo. quod animaduerti te dolorem quem acceperis. tum ſummi viri. tum amiciſſimi morte ferre moderate. nec poſuiſſe non cōmoueri. nec fuiſſe id humanitatis tue . Quod autē iiſdem nonis in colegio gio noſtro non affuiſſes. valitudinem cauſam reſpōdeo non moeſticiam fuiſſe. Lelius . Recte tu quidem Sceuola ⁊ vere Nec enim ab iſto officio quod ſemper vſurpaui cum valerem. abduci incōmodo meo debui Nec vllo caſu arbitror hoc conſtanti homini poſſe contingere. vt vlla intermiſſio fiat officij. Tu autem Fanni qui mihi tantum tribui dicis. quātum ego nec agnoſco nec poſtulo facis amice Sed vt mihi videris nō recte iudicas de Catone. Aut enim nemo (quod quidem magis credo) aut ſi quiſquam eſt. ille ſapiens fuit. Quomodo enī vt alia omittam. mortem filij tulit: Memineram Paulum. Videram Caium. Sed hi nec comparantur Catoni maximo ⁊ ſpectato viro. Quamobrem caue Catoni anteponas. ne iſtum quidem ipſum. quem Apollo vt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

ais ſapientiſſimū iudicauit. Huius enim facta illius di
cta laudantur. De me autem(vt iam cum vtroqꝫ loq̄r)
ſic habetote. Ego ſi Scipionis deſiderio me moueri ne
gem q̄ꝫ id recte faciam viderint ſapientes. ſed certe mē-
tiar. Moueor enim tali amico orbatus. qualis vt arbi-
tror nemo vnq̄ꝫ erit. ⁊ vt confirmare poſſum. nemo cer
te fuit. Sed non egeo medicina. me ipſe conſolor. ⁊ ma
xime illo ſolatio ꝙ eo errore careo. quo amicorū diſceſ-
ſu pleriqꝫ angi ſolēt. Nihil mali accidiſſe Scipioni pu
to. mihi accidit ſi quid accidit. Suis autem incōmodis
grauiter angi. non amicum. ſed ſeipſum amātis eſt. Cū
illo vero quis neget actum eſſe preclare niſi enim(quod
ille minime putabat) immortalitatem optare vellet. q̄d
non eſt adeptus quod homini fas eſſꝫ optare. Qui ſum
mam ſpem ciuium quam de eo iam puero habuerāt. con
tinuo adoleſcens incredibili virtute ſuperauit. qui con
ſulatum petijt nunq̄ꝫ. factus eſt conſul bis. primum an
te tempus. iterū ſibi ſuo tempore. reip. pene ſero. qui du
abus vrbibꝰ euerſis inimiciſſimis huic imperio nō mo-
do preſentia. verumetiam futura bella deleuit. Quid di
cam de moribus facillimis: de pietate in matrem: de li-
beralitate in ſorores: bonitate ī ſuos: iuſticia ī omnes:
Hec nota ſunt vobis. q̄ꝫ autē ciuitati carus fuerit. moe
rore funeris indicatum eſt. Quid igitur hunc paucorū
annorum acceſſio iuuare potuiſſet. Senectꝰ enim quā
uis non ſit grauis vt memini Catonem vno anno an
teq̄ꝫ mortuus eſt mecum ⁊ cum Scipione diſſerere. ta-
men aufert eā viriditatem. in qua etiam nūc erat Sci-
pio. Quamobrem vita quidem talis fuit. vel fortuna.
vel gloria. vt nihil poſſet accedere Moriendi autem ſen
ſum celeritas abſtulit. quo de genere mortis difficile di
ctu eſt. quid homines ſuſpicentur videtis. Hoc tamē ve
re licet dicere. P. Scipioni ex multis diebus(quos in
vita celeberrimos letiſſimoſqꝫ viderit) illū diem clariſſi

mum fuiſſe cum ſenatu dimiſſo domum reductus ad ve
ſperam eſt a patribus conſcriptis populo romano ⁊ ſo
cijs latinis pridie quã exceſſit e vita. vt ex tam alto dig-
nitatis gradu ad ſuperos videatur potius quã ad infe
ros perueniſſe. Neqꝫ enim aſſentior ijs qui hec nuꝑ diſ
ſerere cœperunt cum corporibus ſimul animos interi-
re. atqꝫ omnia morte deleri. plus apud me antiquorum
auctoritas valet. vel noſtrorum maiorum qui mortuis
tam religioſa iura tribuerũt. quod non feciſſent ꝑfecto
ſi nihil ad eos pertinere arbitrarentur. vel eorum qui ĩ
hac terra fuerũt. magnamqꝫ greciam (que nũc quidem
deleta eſt. tum florebat) inſtitutis ⁊ preceptis ſuis eru-
dierunt. vel eius qui Apollinis oraculo ſapiẽtiſſimꝰ eſt
iudicatus. qui nõ tum hoc. tum illud. vt in pleriſqꝫ ſed
idem dicebat ſemper animos hominum eſſe diuinos. ijs
qꝫ cum e corpore exceſſiſſent. reditum ad cœlum patere
optimoqꝫ et iuſtiſſimo cuiqꝫ expeditiſſimũ. quod idem
Scipioni videbat qui idem (quaſi preſagiret) per paucis
ante mortem diebus. cum et Philus ⁊ Manilius adeſ
ſent ⁊ alij plures. tuqꝫ etiã Sceuola mecum veniſſes)
diſſeruit triduũ de republica. cuiꝰ diſputationis fuit ex
tremum fere de immortalitate animorum. que ſe in qui
ete per viſum ex Africano audiſſe dicebat. Id ſi ita eſt.
vt optimi cuiuſqꝫ animus) in morte facillime euolet. tã
q̃ e cuſtodia vinculiſqꝫ corporis. cui cenſemus curſum
apd deos faciliorẽ fuiſſe quã Scipioni. Quocirca mœ
rere hoc eius euentu vereor. ne inuidi magiſq̃ amici ſit
Sin autem illa vereor. vt idem interitus ſit animorũ
et corporum. nec vllus ſenſus maneat. vt nihil boni eſt
in morte. ſic certe nihil mali. Senſu enĩ amiſſo fit idem
quaſi natꝰ non eſſet omnino. Quem tamẽ eſſe natum ⁊
nos gaudemꝰ. ⁊ hec ciuitas dum erit letabitur. Quam
obrem cum illo quidem vt ſupra dixi actum optime eſt.
mecum autem incõmodius. quem fuit equius vt prius

introierã in vitam ſic prius exire de vita. Sed tamẽ re
cordatione noſtrę amicicię ſic fruor. vt beate vixiſſe vi-
dear. quia cum Scipione vixerim. quo cum mihi cõiun
cta cura de rep. ⁊ de re priuata fuit. quo cum domus fu-
it. ⁊ militia cõmunis. ⁊ id in quo ẽ omnis vis amicicię
volũtatum. ſtudiorum. ſentẽtiarum. ſumma conſenſio
Itaqȝ nõ tam iſta me ſapientię (quã modo Fannius cõ-
memorauit) fama delectat. falſa pręſertim. q̃ quod ami
cicię noſtrę memoriam ſpero ſempiternã fore. Idqȝ mi
hi eo magis eſt cordi ꝙ ex omnibus ſęculis vix tria aut
quattuor nominãtur paria amicorũ. quo in genere ſpe
ctare videor Scipionis amiciciã. ⁊ Lęlij notã poſteri-
tati fore. FANNIUS. Iſtud quidem Lęlij ita ne
ceſſe eſſe. Sed quoniam amicicię mẽtionem feciſti. ⁊ ſu
mus ocioſi. pergratum mihi feceris. Spero item Scę
uolę ſi (quemadmodũ ſoles) de cęteris rebus cum ex te
querũtur. ſic de amicicia diſputaris quid ſentias. quale
exiſtimes. quę pręcepta des. SCEUOLA. Mihi
vero erit gratum atqȝ id ipſum cum tecum agere cona
rer Fannius anteuertit. Quãobrem vtriqȝ noſtrũ gra
tum ad modũ feceris. LAELIUS. Ego vero nõ
grauarer. ſi ipſe mihi cõfiderem. Nam ⁊ pręclara viſa
res eſt. ⁊ ſumꝰ (vt dixit Fannius) ocioſi. Sed quis ego
ſum. aut quę in me eſt facultas. doctorum eſt iſta cõſue-
tudo eaqȝ grecorum. vt ijs pręponaꝛ de quo diſputent
quãuis ſubito. Magnum opꝰ eſt. egetqȝ exercitatiõe nõ
parua. Quãobrẽ quę diſputari de amicicia poſſunt ab
eis cenſeo petatis qui iſta ꝓfitenꝛ. Ego vos hortari tã
tum poſſum. vt amiciciã omnibꝰ rebus humanis ante-
ponatis. Nihil eſt enĩ tam naturę aptũ. tam cõueniẽs
ad res vel ſecũdas. vel aduerſas. Sȝ hoc primũ ſentio.
niſi in bonis amiciciã eſſe nõ poſſe. Neqȝ id ad vnũ re
ſeco. vt illi qui hęc ſubtilꝰ diſſerũt. fortaſſe vere. ſȝ ad cõ
munẽ vtilitatem parꝝ. Negãt enim quenqȝ virum bonũ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

eſſe niſi ſapientem. Sit ita ſane. Sed eam ſapientiam
interpretãtur. quã adhuc mortalis nemo eſt cõſecutus.
Nos autem ea que ſunt in vſu. vitaqꝫ cõmuni. non ea
que finguntur aut optant̃ ſpectare debem⁹. Nunq̃ꝫ ego
dicam. C. Fabritium. Marcum curium. T. Corunca-
nium (quos ſapientes noſtri maiores iudicabãt) ad iſto
rum normã fuiſſe ſapientes. Quare ſibi habeãt ſapien-
tie nomen. ⁊ inuidioſum. ⁊ obſcurum. concedãtqꝫ vt hi
boni viri fuerint. Neqꝫ id quidẽ facient. Negabunt id
niſi ſapiẽti poſſe cõcedi. Agamus igit̃ pingui Minerua
vt aiũt qui ita ſe gerũt. ita viuũt. vt eoꝝ ꝓbet̃ fides. In
tegritas. equalitas. liberalitas. Nec ſit in eis vlla cupi-
ditas. vel libido. vel audacia. ſintqꝫ magna cõſtãtia vt ij
fuerũt quos modo nomiãui. hos viros bonos vt habiti
ſunt. ſic etiã appellãdos eſſe putem⁹ qui aſſequũtur quã
tum hoĩes pñt. naturam optimã recte viuẽdi ducem. ſic
enĩ bene ꝑſpicẽ videor. ita natos eſſe nos. vt int̃ oẽs eſſꝫ
ſocietas quedã. Maior autẽ vt quiſqꝫ ꝓxime accederet
Itaqꝫ ciues potiores ſunt q̃ꝫ peregrini. ⁊ ꝓpinqui q̃m a
lieni. cũ his enĩ amiciciã natura ipſa pepit. Sꝫ ea nõ ſa
tis hꝫ firmitatis. Nãqꝫ hoc preſtat amicicia ꝓpinquita
ti. ꝙ ex ꝓpinqtate bñuolẽtia tolli pt̃. ex amicicia ãt non
pt̃. Sublata enĩ bñuolẽtia amicicie nomẽ tollit̃. ꝓpinq̄
tatis manet. Quãta aũt vis amicicie ſit. ex hoc ĩtelligi
maxĩe pt̃. ꝙ ex ĩfinitate ſocietatis generis humani (quã
cõciliauit ipſa natura) ita cõtracta res eſt. ⁊ adducta in
anguſtum vt oĩs charitas. aut int̃ duos. aut inter pau
cos iungeret̃. Eſt autem amicicia nihil aliud niſi omni
um diuinaꝝ humanarũqꝫ rerum cũ beneuolẽtia ⁊ cha
te ſumma cõſenſio. Qua quidẽ haud ſcio an (excepta ſa
pentia) quicq̃m melius homini ſit a dijs immortalib⁹ da
tũ. Diuitias alij preponunt. Bonã alij valitudinẽ. alij
potẽtiam. alij honores. Multi etiam voluptates. Blu
arum hoc quidem extremum eſt. Illa autem ſuperiora

ſunt caduca ⁊ incerta. poſita nõ tam in noſtris cõſilijs
quã in fortunę temeritate. Qui autẽ in ꝟtute ſummũ
bonum ponũt. pręclare illi quidẽ. Sz hęc ipſa ꝟtus ami
ciciã gignit ⁊ cõtinet. Nec ſine ꝟtute amicicia eſſe vllo
pacto poteſt. Jam ꝟtutem ex cõſuetudine vitę ſermõis
qz noſtri interp̄temur. Nec metiamur eã vt quidã in-
docti ꝟboꝝ magnificẽtia. viroſqz bonos eos qui habent
numerem⁹ Paulos. Catones. Caios. Scipiões. Phi
los. his cõmunis vita cõtenta eſt. Eos autem omitta-
mus. qui omnino nuſquã reperiũtur. Tales igit̃ inter
viros amicicia tãtas opportunitates habet. quãtas vix
queo dicere. principio quę poteſt eẽ vita vitalis (vt ait
Ennius) quę nõ ĩ amici mutua beneuolẽtia cõquieſcat
Quid dulcius q̃ʒ habere quo cum omnia audeas ſic loq̃
vt tecum. Quis eſſet tãtus fruct⁹ in ꝓſperis rebus niſi
haberes qui illis ęque ac tuipſe gaudẽt. Aduerſas vero
res ferre difficile eſſet ſine eo. qui illas grauius etiam q̃ʒ
tu ferret. Deniqz cęterę res quę expetũtur opportunę
ſunt ſingulę reb⁹ fere ſingulis. diuitię. vt vtare. opes. vt
colare. honores. vt laudere. Voluptates. vt gaudeas.
Valitudo. vt dolore careas. ⁊ munerib⁹ fungare corpo
ris. Amicicia plurimas res cõtinet. quoquo te verterꝭ
pręſto eſt. nullo loco excludit̃. Nunq̃ʒ intẽpeſtiua. Nũ
q̃ʒ moleſta eſt. Itaqz nõ aqua. nõ igni. nõ aere (vt aiũt)
plurib⁹ locis vtimur q̃ʒ amicicia. Neqz ego nũc de vul
gari. aut de mediocri (quę tamẽ ipſa delectat ⁊ ꝓdeſt) ſz
de vera ⁊ ꝑfecta loquor. qualis eoꝝ. qui pauci nominan
tur fuit. Nã ⁊ ſecũdas res ſplẽdidiores facit amicicia.
et aduerſas partiẽs cõmunicãſqz leuiores. Cũqz pluri
mas ⁊ maximas cõmoditates amicicia cõtineat. tum il
la nimirum pręſtat omnib⁹ q̄ bona ſpe pręlucet in poſte
rum. Nec debilitari animos aut cadere patit̃. Verum
etiam iã amicum qui intuet̃. tanq̃ʒ exemplar aliqd intu
etur ſui. Quocirca ⁊ abſentes adſunt. ⁊ egẽtes abũdãt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

et imbecilli valent. ⁊ quod difficilius dictu eſt mortui vi
uūt. Tantus eos bonos memoria ⁊ deſiderium perſe-
quitᷓ amicoꝝ. ex quo illoꝝ mors beata videtur. hoꝝ vita
laudabilis. Qđ ſi exemeris ex rerum natura beneuolē-
tie cōiunctionem. nec domꝰ vlla. nec vrbs ſtare poterit.
nec ager quidem cultꝰ permanebit. Id ſi minꝰ quidem ī
telligitᷓ quāta vis amicicie cōcordieqꝫ ſit. ex diſſenſioni
bus atqꝫ diſcordijs percipi poteſt Que eni domus tam
ſtabilis. que tam firma eſt ciuitas. que non odijs ⁊ diſſi
dijs funditꝰ poſſit euerti. Ex quo quātum ſit boni ī ami
cicia iudicari poteſt. Agrigentinū quidem doctum quē
dam virum carminibꝰ vaticinatum grecis ferūt. que in
rerum natura totoqꝫ mūdo cōſtarent queqꝫ mouerentᷓ
ea cōtrahere amiciciam diſſipare diſcordiam. atqꝫ hoc q̄
dem omnes mortales ⁊ intelligūt ⁊ reprobāt. Itaqꝫ ſi
qñ aliquod officiū exiſtit amici in periculis. aut adeun-
dis. aut cōmunicādis. quis eſt qui id nō efferat magnis
laudibꝰ. Qui clamores tota cauea nuper in hoſpitis at
qꝫ amici mei. M. pacuuij fuerūt noua fabula cū (ignorā
te rege vter coꝝ eſſet oreſtes) pilades autē oreſtem ſe eē
diceret vt ꝓ illo necaretᷓ. oreſtes autem ita vt erat ore-
ſtem ſe eſſe perſeueraret. ſtātes plaudebāt manibꝰ in re
ficta. Quid arbitramur in vera fuiſſe facturos. Facile
indicabat ipſa natura vim ſuā cum homīes qđ facere ip
ſi nō poſſent id recte fieri in altero iudicarēt. Hactenꝰ
mihi videor de amicicia quid ſentirem potiſſime dixiſſe
ſi qua preterea ſunt (credo autē eſſe multa) ab ijs (ſi vi-
debitᷓ) qui iſta diſputāt q̄ritote. FANNIUS
Nos autem a te potiꝰ quanq̄ꝫ etiam ab iſtis ſepe queſi
ui ⁊ audiui non inuitus equidē. Sed aliud quoddā ex
petimꝰ filum orationis tue. SCEVOLA. Tu ma
gis id diceres Fāni. ſi nup in hortis Scipionis cum eſt
de rep. diſputatū affuiſſes. qualis tum patronꝰ iuſticie
fuit cōtra accuratā orōnem Phili. FANNIUS

Facile id quidem fuit iuſticiam iuſtiſſimo viro defendē
SCEVOLA. Quid amiciciam nōne facile ei erit.
qui ob eam ſumma fide.cōſtantia.iuſticiaqꝫ ſeruatā ma
ximā cœperit gloriā. LAELIVS. Uim hoc qui-
dem eſt afferre. Quid em̄ refert.qua me rōne cogatis?
Cogitis certe. ſtudijs em̄ generorum(pręſertim in re
bona)tum difficile eſt.tum ne ęquum quidem obſiſtere
Sępiſſime igit̄ mihi de amicicia cogitāti maxime illud
cōſiderādum videri ſolet.num ꝓpter imbecillitatem at
qꝫ inopiam deſiderāda ſit amicicia. vt in dādis recipiē
diſqꝫ meritis quo quiſqꝫ min⁹ per ſe poſſet.id accipet ab
alio viciſſimqꝫ reddet.an eſſet hoc quidem ꝓprium ami-
cicię ſed antiquior ⁊ pulchrior.⁊ magis a natura ipſa ꝑ
fecta alia cauſa eſſet. Amor em̄ eſt ex quo amicicia ē no
minata princeps eſt ad beneuolētiam cōiungendā. Nā
vtilitates quidem etiam ab ijs percipiūtur ſępe. qui ſi-
mulatione amicicię colunt̄ ⁊ obſeruant̄ cauſa temporis
In amicicia autē nihil fictum.nihil ſimulatum.⁊ quic-
quid eſt.idem verum ⁊ volūtarium eſt Qua ꝓpter a na
tura mihi videt̄ potius q̄ ab imbecillitate orta amicicia
Et applicatione magis animi cum quodam ſenſu amā
di.quam cogitatiōe quātum illa res vtilitatis eſſet ha-
bitura. Qd quidem quale ſit etiam in beſtijs quibuſdā
animaduerti poteſt quę ex ſe natos ita amant ad quod
dam tempus.⁊ ab eis ita amant̄.vt facile eoꝝ appareat
ſenſus.qd in homīe multo eſt euidētius Primum ex ea
charitate quę eſt inter natos ⁊ parētes.quę dirimi niſi
deteſtabili ſcelere nō poteſt. deinde cum ſimilis ſenſus
extitit amoris.ſi aliquem nacti ſumus.cuius cum mori
bus ⁊ natura cōgruamus.quod in eo quaſi lumē aliqd
probitatis ⁊ ꝟtutis perſpicere videamur. Nihil eſt em̄
amabilius ꝟtute.nihil qd magis alliciat homīes ad dili
gendum qnippe cum ꝓpter ꝟtutē ⁊ ꝓbitatem eos etiā
quos nunq̄ vidimus . quodāmodo diligam⁹. Quis eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

enī qui. C. Fabricij. M. curij nō cum charitate aliq̄ bene
uolētia memoriā vſurpet q̄s nunq̄ꝫ viderit. Quis aūt
eſt qui Tarquinū ſuꝑbum qui. P. caſſiū. Sp. meniū
nō oderit. Cū duob⁹ ducib⁹ de imperio ē in italia decer
tatū Pyrrho ⁊ Hānibale. ab altero ꝓpter ꝓbitatem ei⁹
nō alienos aīos habem⁹. alterum ꝓpter crudelitatē ſem
per hęc ciuitas oderit. Qđ ſi tāta vis ꝓbitatis ē vt eā
vel in eis quos nunq̄ꝫ vidim⁹. vel qđ magis eſt in hoſte
etiā diligam⁹. quid mirū eſt ſi animi hoīm moueantur.
cum eoꝝ quib⁹ cum vſu cōiuncti eſſe pn̄t ꝟtutem ⁊ bo-
nitatem ꝑſpicē videant̄. tꝫq̄ꝫ confirmat̄ amor. ⁊ bn̄ficio
accepto ⁊ ſtudio ꝑſpecto. ⁊ cōſuetudīe cōiuncta Quib⁹
reb⁹ ad illum primū motum animi ⁊ amoris adhibitis
mirabilis quędā exardeſcit beneuolētię magnitudo. q̄m
ſi qui putāt ab imbecillitate ꝓficiſci. vt ſit amicicia ea ꝑ
quā aſſequat̄ qđ quiſqꝫ deſidēt. humilez ſane relinquūt
et mīme glorioſum vt (ita dicā) ortum amicicię quā ex ī
opia atqꝫ indigētia natā volūt. Qđ ſi ita eſſet. vt quiſ
qꝫ valitudīs minimū eſſe in ſe arbitraret̄. ita ad amici-
ciā eſſet aptiſſim⁹. quod lōge ſecus eſt. vt eñ plurimum
ſibi quiſqꝫ cōfidit. ⁊ vt quiſqꝫ maxime ꝟtute ⁊ ſāpīa ſic
munit⁹ eſt. vt nullo egeat. ſuaqꝫ omnia in ſemetipſo po
ſita iudicet. ita in amicicijs expetendis colēdiſqꝫ maxi-
me excellit. Quid enī erat African⁹ indigēs mei. mini
me Hercule. At ne ego quidē illi⁹. ſꝫ ego admiratione q̄
dā virtutis eius. ille viciſſim opinione fortaſſe nōnulla
quā de meis morib⁹ habebat me dilexit. auxit beneuolē
tiā cōſuetudo. ſꝫ quanq̄ꝫ vtilitates multę ⁊ magnę cōſe
cutę ſūt. nō ſūt tñ ab eaꝝ ſpe cauſę diligēdi ꝓfectę Ut
eñ benefici liberaleſqꝫ ſum⁹. non vt exigam⁹ grām (ne-
qꝫ enī beneficia fœneramur) ſꝫ natura ꝓpenſi ad libera-
litatem ſum⁹. ſic amiciciā. nō ſpe mercedis adducti. ſed
ꝙ oīs ei⁹ fructus ī ipſo amore eſt expetendā putamus.
Ab ijs qui pecudū ritu ad voluptatem oīa referūt lōge

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

diſſentimus. Nec mirū. Nihil enī altum. nihil magni
ficum ac diuinū ſuſcipere pñt. qui omnes ſuas cogita-
tiões abiecerūt in rem tā humilem tāqꝫ ɔtemptā Quā
obrem hos quidē ab hoc ſermone remoueamꝰ Ipſi autē
intelligamꝰ a natura gigni ſenſum diligēdi. ⁊ beneuolē
tię charitatē facta ſignificatiōe ꝓbitatis. quā qui appe
tiuerunt applicāt ſeſe. ⁊ ꝓpius admouēt. vt et vſu eius
quem diligere cœperūt fruātur ⁊ moribus. Sintqꝫ pa
res ī amore ⁊ ęquales. ꝓpenſioreſqꝫ ad bene merendum
quā ad repoſcendū Atqꝫ hęc inter eos ſit honeſta cōcer
tatio Sic ⁊ vtilitates ex amicicia maxīe capienť ⁊ erit
eius ortus a natura. quā ab imbecillitate grauior ⁊ veri
or. Nā ſi vtilitas amicicias cōglutinaret. eadē cōmu-
tata diſſoluēt. Sed qꝛ natura mutari nō poteſt. iccirco
verę amicicię ſempiternę ſunt. Ortum quidē amicicię
videtis. niſi quid adhuc forte vultis SCEVOLA
Tu vero perge Lęli. ꝓ hoc enī qui minor eſt natu meo
iure reſpōdeo. FANNIUS. Recte tu quidē. quā
obrem audiamꝰ. LAELIUS. Audite vero optimi
viri ea quę ſepiſſime īter me ⁊ Scipionem de amicicia
diſſerebātur. Quanq̃ ille quidem nihil difficiliꝰ eſſe di-
cebat. quam amiciciam vſqꝫ ad extremū vitę diem per
manere. Nam vel vt nō idem expediret vtriqꝫ incide-
re ſępe. vel vt de rep. nō idem ſentirēt. Mutari etiā mo
res hominum ſępe dicebat. alias aduerſis rebꝰ. alias ęta
te ingraueſcēte· atqꝫ earum rerum exemplum ex ſimili
tudine capiebat ineuntis ętatis. ꝙ ſummi puerorꝝ amo
res ſępe vna cum pretexta ⁊ toga deponerentur. Sin
autem ad adoleſcētiam perduxiſſent. dirimi tamē inter
dum contentione. vel luxurię cōditionis. vel commodi
alicuius quod idem adipiſci vterqꝫ non poſſet Quod ſi
qui longius in amicicia prouecti eſſent. tamen ſępe labe
factari ſi in honoris contētionem incidiſſent. Peſtem
enim maiorem eſſe nullā in amicicijs. quā in pleriſqꝫ pe

cunię cupiditatem. In optimis quibuſqꝫ honoris certa
men ⁊ glorię. Ex quo inimicicias maximas ſępe inter
amiciſſimos extitiſſe. Magna etiam diſſidia. ⁊ plęrum
qꝫ iuſta naſci. cum aliquid ab amicis quod rectum non
eſſet poſtularetur. vt aut libidinis miniſtri. aut adiuto
res eſſent ad iniuriam. Quod qui recuſarēt (quãuis ho
neſte id facerent) ius tamē amicicię deſerere argueren-
tur ab ijs quib⁹ obſequi nollent. Illos autem qui quid-
uis ab amico auderent poſtulare poſtulatione ipſa ꝓfi
teri omnia ſe amici cauſa eſſe facturos. Eorum quęrela
inueterata non modo familiaritates extingui ſolere. ſꝫ
etiã odia gigni maxima atqꝫ ſempiterna. Hęc itaqꝫ mł
ta quaſi fata impendere amicicijs. vt omnia ſubterfuge
re. non modo ſapientię. ſed etiam fœlicitatis diceret ſibi
videri. Quamobrem id primũ videamus ſi placet. qua
tenus amor in amicicia progredi debeat. Num ſi Cori
olanus habuit amicos ferre contra patriã arma illi cũ
Coriolano debuere. Num Becillinũ amici regnũ ap-
petētem. Num Sp. Delium iuuare debuerũt. Tibe-
rium quidem Gracchũ remp. vexãtem: a Qu. Tubero
ne. ęqualibuſqꝫ amicis derelictum videbamus. At. C.
Bloſius Cumanus hoſpes familię noſtrę Scęuola cũ
ad me qui aderam cum Lenate et Rutilio conſulibus
in cõcilio depręcatum veniſſꝫ. hãc vt ſibi ignoſcerē cau
ſam afferebat ꝙ tãti Ti. Gracchum feciſſet. vt quicq̄d
ille vellet ſibi faciēdum putaret. Tum ego etiam ne in
quã ſi te in capitoliũ faces ferre vellet. nunq̄ꝫ inquit vo
luiſſet id quidē. Sꝫ ſi voluiſſet paruiſſem. Videtis q̄m
nefaria vox. ⁊ hercule ita fecit. vel plus etiã q̄ꝫ dixit Nõ
enĩ paruit ille Tiberij Gracchi temeritati. ſꝫ etiã p̄fuit
Nec ſe comitē illi⁹ furoris. ſed ducē prębuit. Itaqꝫ hac
amētia quęſtione noua ꝑterrit⁹. in Aſiam ꝓfugit. ad ho
ſtes ſe ꝯtulit. pœnas reip. graues iuſtaſqꝫ ꝑſoluit Nul
la eſt igiť excuſatio pcti ſi amici cauſa peccauerꝫ Nã cũ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

cōſiliatrix amicicię ꝟtutis opinio fuerit. difficile ē ami-
ciciā manere. ſi a ꝟtute defeceris. Qđ ſi rectum ſtatue-
rimꝰ. vel cōcedere amicis quicq̄d velint. vel impetrare
ab amicis quicq̄d velimꝰ. ꝑfecta quidē ſapiētia ſumꝰ. ſi
nihil habeat res vicij. Sꝫ loq̄mur de ijs amicis qui an-
te oculos ſunt quos videmꝰ. aut de quibꝰ memoriā ac-
cepimꝰ. aut quos nouit vita cōmunis. Ex hoc numero
nobis exempla ſumēda ſunt. ⁊ eoꝝ quidez maxime qui
ad ſapiētiam ꝓxime accedūt. Vidimꝰ Paulum Emy
lium. C. Luſcinio familiarem fuiſſe (ſic a patribꝰ accepi
mus) bis vna cōſules ⁊ collegas in cenſura. Tum etiā
cum ijs ⁊ inter ſe cōiunctiſſimos fuiſſe. Marcū Curiū
et Ti. Coruncaniū memorię traditū eſt. Igit̄ ne ſuſpi
cari quidem poſſumꝰ. quenq̄ꝫ hoꝝ ab amico quippiā
cōtendiſſe. qđ cōtra fidem. cōtra iuſiurādum. cōtra rēp.
eſſet. Nā hęc quidē in talibꝰ viris quid attinet dicere. ſi
cōtendiſſent. ſcio impetraturū non fuiſſe. Cum illi ſan
ctiſſimi viri fuerint. Aeque autez nefas ſit. tale aliq̄d ⁊
facere rogatum. ⁊ rogare. At vero Ti. Gracchū ſeque
bātur. C. Carbo. C. Cato. et mīme tūc quidem. C. fra
ter. nūc idem accerrimus inimicus.

Haec igit̄ prima lex in amicicia ſanciat̄. vt neq̄ꝫ ro
gemꝰ res turpes. nec faciāmꝰ rogati. Turpis eñ
excuſatio eſt ⁊ mīme accipiēda. tum in ceteris peccatis
tum ſi quis cōtra remp. ſe amici cauſa feciſſe fateat̄ Ete
nim eo loco Fāni' et Scęuola locati ſumꝰ. vt nos lōge
proſpicere oporteat futuros caſus reip. deflexit enī iam
aliquātulum de ſpacio curriculoq̄ꝫ cōſuetudo maiorum
Ti. Gracchus regnū occupare conatꝰ eſt. vel regnauit
is quidē paucos mēſes. Nunq̄d ſimile populꝰ romanꝰ
audierat. aut viderat. hunc etiā poſt mortē ſecuti amici
et ꝓpinqui. Quid in. P. Scipionē Naſicā effecerint.
ſine lachrymis nō queo dicē. Nā carbonē q̄quo mō po
tuimꝰ ꝓpt̄ recētē poenā. Ti. Gracchi ſuſtinuimꝰ. de. C

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Gracchi autem tribunatu q̃d expectem. nō libet augu
rari. Serpit enī deinde res. que ꝓcliuis ad perniciē cū
ſemel cœpit labit᷑. videtis in tabella iā ante quāta ſit fa-
cta labes. Primo gabinia lege. biēnio autē poſt caſſia.
Uidē iam videor populū romanū a ſenatu diſiūctum
multitudīſq; arbitrio res maximas agi. Plures enī di
ſcēt quemadmodū hec fiāt. q̃m queādmodū his reſiſta
tur. Quorſum hec? q: ſine ſocijs nemo quicq̃ȝ tale cona
tur. Precipiēdum eſt igit᷑ bonis. vt ſi ī huiōi amicicias
ignari caſu aliquo īciderīt. ne exiſtimēt ita ſe alligatos.
vt ab amicis in magna re aliq̃ in rep. peccātib⁹ non diſ
cedāt. Improbis autē pœna ſtatuēda eſt. nec minor ve
ro ijs qui ſecuti erūt alterū quam ijs. q̃ ipſi fuerint īpie
tatis duces. Quis clarior in grecia Temiſtocle? q̃s po
tētior? qui cū imꝑator bello ꝑſico ſeruitute greciā libe-
raſſet. ꝓpterq; inuidiā in exiliū miſſus eſſet. ingrate pa
trie inuidiā nō tulit. quā ferre debuit. Fecit idē quod vi
ginti annis ante apud nos fecerat Coriolan⁹. his adiu
tor cōtra patriā inuēt⁹ eſt nemo. Itaq; mortē ſibi vter
q; cōſciuit. Quare talis improboꝝ cōſenſio. nō modo ex
cuſatiōe amicicie tegēda nō eſt. ſʒ poti⁹ omni ſupplicio
vindicāda eſt. vt ne quis cōceſſum putet amicū bellum
patrie īferētem ſequi. Qđ quidē vt res cœpit ire. haud
ſcio. an aliq̄n futuꝝ ſit. Mihi autem nō minori cure eſt.
qualis reſ. poſt mortē meam futura ſit. q̃ȝ q̃lis hodie ſit.

Haec igit᷑ prima lex amicicie ſanciat᷑. vt ab amicis
honeſta petam⁹. amicoꝝ cauſa honeſta faciamus
neq; expectem⁹ quidē dum rogemur. ſʒ ſtudiū ſemꝑ ad
ſit. cūtatio abſit. cōſilium veꝝ dare gaudeam⁹ libere. plu
rimū in amicicia amicoꝝ bene ſuadētiū valeat auctori
tas. Eaq; adhibeat᷑ ad monendū nō modo apte. ſʒ etiam
acriter ſi res poſtulabit. ⁊ auctoritati adhibite pareat᷑.
Nā quibuſdā quos audio ſapiētes fuiſſe habitos ī gre
cia placuiſſe opinor mirabilia quedā. Sʒ nihil eſt quod

illi nō ꝯſequātur ſuis argutijs. partim fugiēdas eſſe ni
mias amicicias. vt ne neceſſe ſit vnum ſollicitum eſſe ꝓ
pluribꝰ. ſatis ſuperqꝫ eſſe ſibi ſuaꝝ cuiqꝫ rerum curam
Alienis nimis implicari moleſtū eſſe. quam cōmodiſſi-
mū eſſe laxiſſimas habenas habere amicicie. quas vł ad
ducas cum velis. vel remittas. Caput eñ eſſe ad beate
viuēdum ſecuritatem. qua frui nō poſſit animꝰ. ſi tanq̄
parturiat vnꝰ pro pluribꝰ Alios autem dicē aiūt. etiam
multo inhumanius. quem locum breuiter ꝑſtrinxi pau
loante. preſidij adiumentiqꝫ cauſa nō beneuolētie neqꝫ
charitatis amicicias eſſe expetēdas Itaqꝫ vt quiſqꝫ mi
nimū firmitatis habeat. minimūqꝫ virium. ita amicici-
as appetē maxime. Ex eo fieri vt mulierculę magꝭ ami
ciciaꝝ preſidia querāt. quam viri. ⁊ inopes q̄m opulēti.
et calamitoſi. q̄z ij qui putant̄ beati. O preclarā ſapiētiā
ſolem enī e mūdo tollere vident̄. qui amiciciā e vita tol
lūt. Qua a dijs īmortalibꝰ nihil meliꝰ habemus nihil iu
cūdius. Que eſt eñ iſta ſecuritas. ſpecie quidē blanda
ſꝫ re ipſa a ſe multis locis repudiāda. Neqꝫ enī eſt con
ſentaneū. vllā honeſtā rem actionēve ne ſollicitus ſis.
aut nō ſuſcipere. aut ſuſceptā deponere. Qđ ſi curā fu-
gimꝰ. virtus fugiēda eſt que neceſſe ē. vt cum aliq̄ cura
res ſibi cōtrarias aſpernet̄. atqꝫ oderit. vt bonitas mali
ciā. temperātia libidinē. ignauiā fortitudo. Itaqꝫ vide-
as rebꝰ iniuſtis iuſtos maxīe dolē. imbecillibꝰ fortes. fla-
gicioſis modeſtos. Ergo hoc ꝓprium eſt animi bene cō-
ſtituti. ⁊ letari bonis rebꝰ. ⁊ dolere cōtrarijs. Quāobrē
ſi cadit in ſapiētem animi dolor. qui ꝑfecto cadit. niſi ex
eiꝰ animo extirpatā humanitatē arbitremur. que cauſa
eſt. vt amiciciā funditꝰ tollamus e vita. ne aliquas ꝓpt
eā ſuſcipiamꝰ moleſtias Quid eñ intereſt motu animi
ſublato. nō dico inter pecudem ⁊ hominem. ſꝫ int̄ hoīem
et ſaxum aut truncū. aut quiduis generis eiuſdē Neqꝫ
enim ſunt iſti audiendi qui virtutē durā ⁊ quaſi ferreā

eſſe quā̄dam volūit. Que quidem eſt tum multis in re-
bus. tum in amicicia tenera atqꝫ tractabilis. vt ex bo-
nis amici quaſi diffundā̄tur. ꝛ incō̄modis contrahā̄tur
Quā̄obrem angor iſte qui pro amico ſepe capiē̄dus eſt
non tā̄tum valet. vt tollat e vita amiciciā̄. non pluſquā̄
et virtutes. quia nō̄nullas curas ꝛ moleſtias afferunt
repudientur. Cum autem cō̄trahat virtus amiciciā̄. vt
ſupra dixi. ſiqua ſignificatio virtutis eluceat. ad quā̄ ſe
ſimilis anim⁹ applicet ꝛ adiūgat. id cum cō̄tingit. amor
ibi exoriatur neceſſe eſt Quid enim tam abſurdum quā̄
delectari multis inanib⁹ rebus. vt honore. vt gloria. vt
edificio. vt veſtitu. cultuqꝫ corporis Animo autem vir
tute predito eo qui vel amare (vl' vt ita dicā̄ redamare)
poſſit non admodum delectari. Nihil eſt enī̄ remune-
ratione beneuolē̄tie. nihil viciſſitudine ſtudiorum. offi-
ciorumqꝫ iucū̄dius. Quod ſi etiam illud addim⁹ quod
recte addi poteſt. nihil eſt quod ad ſe rem vllam tam illi
ciat. ꝛ tam attrahat qꝫ ad amiciciam ſimilitudo. Conce
ditur profecto eſſe verum. vt bonos boni diligā̄t. aſciſ-
cā̄tqꝫ ſibi quaſi ꝓpinquitate cō̄iunctos atqꝫ natura. ni-
hil eſt enim appetē̄tius ſimilium ſui. nihil rapacius q̄m
natura. Quamobrem hec quidem Fā̄ni et Sceuola cō̄
ſtā̄t vt opinor bonis. inter bonos quaſi neceſſariā̄ bene-
uolentiam eſſe que eſt amicicie fons a natura conſtitu-
tus. Sed eadem bonitas etiam ad multitudinem perti
net. Non eſt enim inhumana virt⁹. neqꝫ immunis. ne
qꝫ ſuperba. Que etiam populos vniuerſos tueri. eiſqꝫ
optime cō̄ſulere ſoleat. qđ non faceret profecto. ſi a cha-
ritate vulgi abhorreret. Atqꝫ etiam mihi quidem vidē̄
tur. qui vtilitatis cauſa fingū̄t amicicias. amabiliſſimū̄
nodum amicicie tollere. non enim tā̄ vtilitas parta per
amicum quā̄ amici amor ipſe delectat. Cumqꝫ illud fit
quod ab amico eſt profectum iucū̄dum ſi cum ſtudio eſt
profectum. tā̄tumqꝫ abeſt. vt amicicie propter indigen-

tiam colātur. vt ij qui opibus ⁊ copijs. maximeqꝫ virtu
te prędit in qua plurimum eſt pręſidij minime alterius
indigeāt liberaliſſimi ſint. ⁊ beneficentiſſimi. atqꝫ haud
ſcio an ne opus ſit quidem. nihil vnq̄ꝫ omnino deeſſe a-
micis. Ubi enim ſtudia noſtra viguiſſent. ſi nunq̄ꝫ ſtu
dio. nunq̄ꝫ conſilio. nunquā opera noſtra. nec domi. nec
militię Scipio eguiſſet. Non igitur vtilitatem amici-
cia ſed vtilitas amiciciam cōſecuta eſt. Non ergo erūt
homines diuitijs affluentes audiendi. ſi quando de ami
cicia quam nec vſu. nec ratione habent cognitam diſpu
tabunt Nam quis eſt (proh deum fidem atqꝫ hominū)
qui velit. vt neqꝫ diligat quenquam. nec ipſe ab vllo di-
ligatur. circumfluere omnibus copijs atqꝫ in omnium
rerum abundantia viuere. Hęc enim eſt tyrānorum vi
ta. nimirum in qua nulla fides. nulla charitas. nulla ſta
bilis beneuolentię poteſt eſſe fiducia. omnia ſemper ſu
ſpecta atqꝫ ſollicita ſunt. nullꝰ locus eſt amicicię Quis
enim. aut eum diligat quem metuit. aut eum a quo ſe
metui putet. Coluntur tamen ſimulatione amicicię
dumtaxat ad tempus. ꝙ ſi forte vt fit plęrumqꝫ cecide-
rint tum intelligitur quam fuerint inopes amicorum
Quod Tarquiniū dixiſſe ferūt. tum cum exul eſſet ſe
intellexiſſe quos fidos amicos habuiſſet quoſqꝫ infidos
cum iā neutris gratiā referre poſſet. Quanq̄ꝫ miror in
illa ſuperbia ⁊ importunitate. ſi quenq̄ꝫ habere potuit.
Atqꝫ vt eius quem dixi mores veros amicos parare
non potuere. ſic multorum opes excludunt prępotenti
um amicicias fideles. Non enim ſolum ipſa fortuna
cęca eſt. ſed eos etiam plęrumqꝫ efficit cęcos quos com
plexa eſt Itaqꝫ illi efferuntur fere faſtidio ⁊ cōtumacia
neqꝫ quicq̄m inſipiente fortunato intolerabiliꝰ fieri po
teſt. Atqꝫ hoc quidē videre licet. eos qui antea ꝯmodis
fuerūt moribus. imperio. ptāte. pſperis rebus īmutari

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

ſpreniqꝫ ab ijs vetẽs amicicias ꝛ ĩdulgerẽ nouis. Quid
autem ſtultius quã vt plurimũ copijs. facultatib⁹. opi
bus poſſint cętera parare quę parãtur. pecuniã. equos.
famulos. veſtes. gloriã. vaſa p̄cioſa. amicos non parare
optimã ꝛ pulcherrimã vitę. vt ita dicã. ſupellectilẽ. Cete
nim cętera cum parãt. cui parẽt neſciũt. nec cui⁹ cauſa
laborẽt. Eius enĩ eſt iſtoꝝ qꝺqꝫ qui vincit virib⁹ Ami-
ciciarum ſua cuiqꝫ p̄manet ſtabilis. ꝛ certa poſſeſſio. vt
etiã ſi illa maneãt quę ſunt q̃ſi dona fortunę. tñ vita in
culta ꝛ deſerta ab amicis nõ poſſit eſſe iucũda. ſꝫ hęc ha
cten⁹. Cõſtituendi autẽ ſunt qui ſint in amicicia fines.
et q̃ſi termini diligẽdi. de quib⁹ tres video ſentẽtias fer
ri. quarũ nullã probo. vnã. vt eodẽ modo erga amicum
affecti ſim⁹. quo erga noſmetipſos. Alterã vt noſtra in
amicos beneuolẽtia illorũ erga nos beneuolẽtię pariter
ęqliterqꝫ reſpõdeat. Terciã vt quãti quiſqꝫ ſeipſum fa
cit. tãti fiat ab amicis. Harũ trium ſentẽtiaꝝ nulli pro-
ſus aſſentior. nec enĩ illa prima vera eſt. vt quemadmo
dũ in ſe quiſqꝫ ſic in amico ſit animat⁹. Quã multa enĩ
quę nrã cauſa nunq̃ facerem⁹. facim⁹ cauſa amicoꝝ p̄-
cari ab indigno ſupplicare. Tum acerbius in aliquẽ in
uehi. inſectariqꝫ vęhemẽtius. quę in noſtris reb⁹ non ſa
tis honeſte in amicorum fiũt honeſtiſſime. Multęqꝫ res
ſunt in quib⁹ de ſuis cõmodis viri boni multa detrahũt
detrahiqꝫ patiunt̃. vt ijs amici poti⁹ quã ipſi fruant̃. Al
tera ſentẽtia ẽ. quę definit amiciciã parib⁹ officijs ac vo
lũtatib⁹. Hoc quidẽ eſt nimis exigue ꝛ exiliter ad calcu
los vocare amiciciã. vt par ſit ratio acceptoꝝ ꝛ datorũ
Ditior mihi ꝛ affluẽtior videt̃ eſſe vera amicicia nec ob
ſeruare reſtricte. ne pl⁹ reddat q̃ accepit. Neqꝫ enĩ ve-
rendũ eſt ne quid excidat aut ne q̇d in terrã defluat. aut
ne plus ęquo q̇d in amicicia cõgerat̃. Terci⁹ vero ille fi
nis deterrim⁹. vt quãti quiſqꝫ ſe ipſe faciat. tãti fiat ab
amicis. Sępe enĩ in quibuſdã aut animus abiectior eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

aut ſpes amplificãdę fortunę fractior. Nõ eſt igit ami
ci talem eſſe in eum qualis ille in ſe eſt. Sed potius de
bet eniti. ⁊ efficere. vt amici iacẽtem animũ excitet. In
ducatqꝫ in ſpem cogitationemqꝫ meliorem. Alius igit
finis verę amicicię cõſtituẽdus eſt. ſi prius(quod maxi
me reprehẽdere Scipio ſolitus)ſit edixero. Negabat vl
lam vocem inimiciorẽ amicicię potuiſſe reperiri. q̃ eius
qui dixiſſet ita amare oportere. vt ſi aliquãdo eſſet oſu
rus. nec vero ſe adduci poſſe. vt hoc quemadmodũ puta
retur. a Biante eſſe dictum crederet. qui ſapiẽs habitus
eſſet vnus e ſeptem. ſꝫ impuri cuiuſdam aut ambicioſi:
aut omnia ad ſuã potentiam reuocãtis eſſe ſentẽtiam.
Quonã enim modo quiſquã amicus eſſe poterit. cuius
ſe putabit inimicum eſſe poſſe. Quin etiã neceſſe erit cu
pere ⁊ optare. vt quã ſępiſſime peccet amicus. quu plu
res det ſibi tanq̃ anſas ad reprehẽdendum. rurſum au
tem recte factis. cõmodiſqꝫ amicoꝝ neceſſe erit angi. do
lere. inuidere. Quare hoc quidem pręceptum cuiuſcũqꝫ
eſt. ad tollẽdam amiciciã valet. Illud potius pręcipien
dum fuit. vt eã diligentiã adhiberemus in amicicijs pre
parãdis. vt ne quãdo amare inciperemus eum quem ali
quãdo odiſſe poſſemus. Quin etiã ſi minus fœlices in
diligendo fuiſſemus. ferendum id Scipio potius quã ini
miciciarum tempus cogitãdum putabat. His igitur fi
nibus vtendum arbitror. vt cum emendati mores ami
corum ſint. tum ſit inter eos omnium rerum cõſiliorũ
et volũtatum ſine vlla exceptione cõmunitas. vt etiam
ſi qua fortuna acciderit vt minus iuſte amicorum vo
luntates adiuuãdę ſint. in quibus eorum aut de capite
agatur aut fama. declinãdum eſt de via. modo ne ſum
ma turpido ſequatur. eſt enim quatenus amicicię dari
venia poſſit. Nec vero negligẽda eſt fama. nec medio
cre telum ad res gerendas exiſtimare oportet beneuolẽ
tiam ciuium quã blandicijs ⁊ aſſentationibus colligẽ tur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

pe eſt. Sꝫ ſepe redeo eñ ad Scipionem. cuiꝰ omnis ſer
mo erat de amicicia. querebaẗ qḋ in omnibꝰ rebus hoīes
diligētiores eſſent. vt capras ⁊ oues quot quiſqꝫ habēt
dicere poſſet. amicos quot haberet dicere nō poſſꝫ. ⁊ in
illis quidem parādis curā adhibere. in amicis eligendis
negligētes eſſe. nec habere q̄ſi ſigna quedā ⁊ notas. qui-
bus eos qui ad amiciciam eſſent idonei iudicarēt. Sūt
igiẗ firmi ⁊ ſtabiles ⁊ conſtātes eligēdi. cuiꝰ generis eſt
magna penuria. ⁊ iudicare difficile eſt. ſane niſi exptum
Experiendū autem ē in ipſa amicicia. ita precurrit ami
cicia iudicium. tollitqꝫ experiendi ptātem. Eſt igiẗ pru
dētis ſuſtinē. vt curſum ſic īpetū beneuolētie quo vta-
mur q̄ſi aquis tempeſtatis. ſic amicicijs. aliq̄ pte pericli
tatis moribus amicoꝝ. Quidā ſepe in pua pecunia per
ſpiciunẗ quā ſint leues. Quidā autem q̄s parua moue-
re nō potuit cognoſcūtur in magna. Si vo erūt aliqui
repti qui pecuniā preferre amicicie ſordidū exiſtiment.
vbi eos inueniemꝰ qui honores magiſtratꝰ imperia ptā
tes opes amicicie nō anteponāt. vt cum ex altera par-
te ꝓpoſita hec ſint. ex altera vis amicicie. nō multo illa
malint. Imbecilla enim humana natura eſt ad cōtem-
nendam potētiam. quā etiam ſi neglecta amicicia cōſe-
cuti ſunt. excuſatum iri arbitrātur. quia non ſine mag̃
cauſa ſit neglecta amicicia Itaqꝫ vere amicicie difficilli
me reperiunẗ in ijs qui in honoribꝰ reqꝫ publica verſan
tur. Ubi enī iſtum īuenias qui honorem amici antepo
nat ſuo. Quid. hec vt omittā quā graues q̄m difficiles
pleriſqꝫ videnẗ calamitatū ſocietates. ad q̄s nō eſt faci-
le inuētu q̄ deſcēdāt. quanq̄ꝫ Enniꝰ recte inq̄t. Amicus
certꝰ in re incerta cerniẗ. tamē hec duo leuitatis ⁊ īfir-
mitatis pleroſqꝫ cōuincūt. aut ſi ī bonis rebꝰ cōtemnūt
amicos. aut ſi ī malis deſerūt. Qui igiẗ vtraqꝫ ī re gra
uem conſtātem ſtabilē ſe in amicicia preſtiterit. hūc ex
maximo raro genere hominum iudicare debemꝰ. ⁊ pene

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

diuino Firmamētū aūt ſtabilitatis ꝯſtātieqꝫ eſt ei⁹ quā
in amicicia q̄rim⁹ fides.nihil enī ſtabile eſt.qđ infidū eſt
ſimplicē p̄terea ꝛ ꝯmunē ꝛ ꝯſentientē.ꝛ q̄ reb⁹ iiſdē mo
ueat̄ eligi par eſt.q̄ oīa ptinēt ad fidelitatem.neqꝫ enī fi
dū poteſt eſſe multiplex īgeniū ꝛ tortuoſum.neqꝫ vo q̄
nō iiſdē reb⁹ mouet̄.ꝛ natura ꝯſentit.fid⁹ aut ſtabil' po/
teſt eſſe. Addēdū eodē eſt.vt ne criminib⁹ aut īferēdis de
lectet̄ amic⁹.aut credat oblatis.q̄ ptinent oīa ad eā quā
iā dudū tracto ꝯſtātiā. Ita fit veꝝ illud qđ inicio dixi.
amiciciā niſi int̄ bonos eſſe non poſſe. Eſt enī boni viri.
quē eundē ſapiētem licet dicē. hec duo tenē in amicicia
primū ne qđ fictū ſit.neue ſimulatū. Apte enī vel odiſ/
ſe aliū magis īgenuū eſt.q̄ᵹ frōte occultare ſentētiā.dei
de nō ſolū ab aliq̄ oblatas crimīationes depellē. ſꝫ ne ip
ſum qđē eſſe ſuſpicioſum. ſp aliqđ extiſtimātem ab ami/
co eſſe violatū. Accedat huc ſuauitas q̄dā oportet ſmo
nū atqꝫ morū.haud quāq̄ᵹ mediocre ꝯdimētū amicicię.
Triſticia āt ꝛ in oī re ſeueritas abſit.hꝫ illa qdē graui
tatem. Sꝫ amicicia remiſſior eſſe debet ꝛ liberior ꝛ dul/
cior.ꝛ ad oēm comitatē facilitatemqꝫ ꝓcliuior. Exiſtit
autem hoc loco quędā quęſtio difficil'.num qn̄ amici no
ui digni amicicia veterib⁹ ſint anteponēdi.vt equis ve
tul' teneros anteponē ſolem⁹. Indigna dubitatio hoīe.
nō enī amiciciarū eſſe debet ſicut aliaꝝ rerum ſacietas.
Veterrima queqꝫ vt ea vina quę vetuſtatē ferūt eſſe
debent ſuauiſſima.verumqꝫ illud eſt quod vulgo dr mł
tos modios ſalis ſimul edēdos eſſe.vt amicicię munus
expletum ſit. Nouitates autē ſi ſpem afferūt. vt tanq̄ᵹ
in herbis nō fallacibus fruct⁹ appareat nō ſunt illę qui
dem repudiandę. Vetuſtas tamen ſuo loco conſeruan
da eſt. Maxima eſt enim vis vetuſtatis ꝛ conſuetudi/
nis. Atqui in ipſo equo cuius modo mentionem feci. ſi
nulla res impediat.nemo eſt qui non eo quo conſueuit
libentius vtatur.quam intractato et nouo. Nec modo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

in hoc qđ eſt aīal.ſꝫ in ijs etiam que ſunt inanima.con-
ſuetudo valet. cū locis etiā ipſis mōtuoſis delectemur
et ſilueſtribꝰ.ī qbꝰ diutius cōmorati ſumꝰ Sꝫ maximū
eſt in amicicia ſuꝑiorē parem eſſe īferiori. Sępe cīn ex
cellētię quędā ſunt. q̄lis erat Scipionis in nr̄o. vt ita
dicā.grege. Nunq̄ꝫ ſe ille Philo.nunq̄ꝫ Rutilo.nunq̄ꝫ
Mūmio an̄poſuit. nunq̄ꝫ inferioris ordīs amicis.Qu.
vero maximū frēm egregiū virū oīno ſibi nequaq̄ꝫ pa
rem.ꝙ is anteibat ętate tanq̄ꝫ ſuperiorē colebat. ſuoſqꝫ
omnes ꝑ ſe eſſe poſſe ampliores volebat. Qđ faciendū
imitādumqꝫ eſt omnibꝰ. vt ſi quā pręſtātiam ꝟtutis. ī
genij. fortunę cōſecuti ſunt.imꝑtiāt eam ſuis cōmuni-
cētqꝫ cū ꝓximis.vt ſi parētibꝰ nati ſunt humillibꝰ.ſi ꝓ
pinquos habeāt imbecilliores.vel aīo.vel fortuna. eorū
augeāt opes.eiſqꝫ honori ſint ⁊ dignitati. vt ī fabulis q̄
aliq̄mdiu ꝓpter ignorātiam ſtirpis ⁊ generis in famu-
latu fuerint. cū cogniti ſunt ⁊ aut deorū. aut regū filij
inuēti. retinēt tamē charitatem in paſtores q̊s patres
multos annos eſſe dixerāt. Qđ quidē eſt multo ꝑfecto
magis in veris patribꝰ certiſqꝫ faciēdum. Fructꝰ enim
ingenij ⁊ ꝟtutis oīſqꝫ pręſtātię tum maxīe capit cū in
proximū quēqꝫ confert. Vt igit ij qui ſunt in amicicię
cōiunctioniſqꝫ neceſſitudīe ſuꝑiores ſe ęquare cum īfe-
rioribꝰ debent.ſic īferiores dolē nō debēt ſe a ſuis amicis
aut ingenio.aut fortuna.aut dignitate ſuꝑari. Quorū
plęriqꝫ aut querunt ſemꝑ aliq̄d.aut etiā exprobrāt. Eo
qꝫ magis ſi habere ſe putant.qđ officioſe aut amice ⁊ cū
labore aliquo ſuo factū queāt dicē. Odioſum ſane genꝰ
hoīm officia exprobrātium. quę memīſſe debet is in quē
collata ſunt nō cōmemorare q̄ cōtulit. Quāobrē vt ij q̄
ſuꝑiores ſunt ſubmittē ſe debēt in amicicia.ſic quodam
mō inferiores extollē. Sūt eīn quidā qui moleſtas ami
cicias faciūt. cū ipſi ſe cōtemni putāt. Qđ nō fere con
tingit niſi ijs qui etiam ꝯtemnēdos ſe arbitrātur.q̄ hac

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

opinione nō modo verbis.ſꝫ etiam opere leuādi ſunt. Tā
tum autem cuiqꝫ tribnēdum eſt.primū quātum ipſe ef
ficere poſſis.deinde etiam quātum ille quem diligas.at
qꝫ adiuues poſſit ſuſtinere Non em̄ tu poſſis.quātum
uis licet excellas oēs tuos ad honores ampliſſimos per
ducere. vt Scipio Rutiliū potuit cōſulem efficē.frēm
ei⁹ Luciū nō potuit. Qꝺ ſi etiam poſſis quiduis defer-
re ad alteꝝ.videndū eſt tn̄ quid ille poſſit ſuſtinē . Om
nino amicicię corroboratis iam cōformatiſqꝫ ⁊ īgeniꝭs
et ętatib⁹ iudicādę ſunt. nec ſi qui ineūte ętate venādi
aut pilę ſtudioſi fuerīt eos habere neccārios oportet. qs
tum eoꝝ ſtudio prędítos dilexerūt. Iſto enim modo nu
trices ⁊ pędagogi iure vetuſtatis plurimū beneuolētię
poſtulabūt. qui negligēdi quidē nō ſunt. ſꝫ alio quodā
modo colēdi.aliter em̄ amicicię ſtabiles pmanē pn̄t.diſ
pares em̄ mores diſparia ſtudia ſequūtur.quoꝝ diſſimi
litudo diſſociat amicicias.nec ob aliā cauſam vllā boni ī
probis.improbi bonis amici eſſe nō pn̄t.niſi ꝙ tāta eſt ī
ter eos quāta maxima p̄t eſſe morum ſtudiorūqꝫ diſtā-
tia. Recte etiā pręcipi p̄t in amiciciꝭs. ne quis intempa
ta quadā beneuolētia(qꝺ perſępe fit)impediat magnas
vtilitates amicoꝝ. Ne em̄ vt ad fabulas redeam. Tro
iam Neoptolemus capere potuiſſet.ſi Licomedē apud
quem erat educat⁹.multis cum lachrymis iter ſuū im-
pediētem audire voluiſſet. Et ſępe incidunt magnę res
vt diſcedēdum ſit ab amicis.quas qui impedire vult.ꝙ
deſiderium nō facile ferat.is ⁊ infirm⁹ eſt.molliſqꝫ na-
tura. ⁊ ob eam ipſam cām in amicicia parū iuſtus. At-
qꝫ in omni re cōſiderādum eſt ⁊ qd poſtules ab amico.
et qd patiare a te impetrari. Eſt etiā quaſi qdā calami-
tas in amiciciꝭs dimittēdis nōnunq̄ neccāria. Iā em̄ a
ſapiētum familiaritatib⁹ ad vulgares amicicias orō no
ſtra delabit̄. Erumpūt ſępe vicia amicoꝝ.tum in ipſos
amicos.tum in alienos quoꝝ tamē ad amicos redūdat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

infamia. Tales igit amicicię ſunt remiſſiōe vſus eluē
dę. ⁊ vt Catonē dicē audiui diſſuēdę magis q̄m diſſcin
dēdę ſunt. niſi quędā ad modū intolerabilis iniuria ex-
arſerit. vt neq3 rectū. neq3 honeſtū ſit. neq3 fieri poſſit.
vt nō ſtatim alienatio diſiunctioq3 faciēda ſit. Sin au
tem morum aut ſtudiorꝝ ꝯmutatio quędā (vt fieri ſolz)
facta erit. aut in reip. ꝑtib9 diſſenſio interceſſerit. loquor
eīn vt paulo ante dixi. nō de ſapiētum ſz de cōmunibus
amicicijs cauendū erit. ne nō ſolum amicicię depoſitę. ſz
inimicicię etiā ſuſceptę videant. Nihil eīn turpius q̄m
cum eo bellū gerere. q̄ cum familiarit vixeris. Ab amici
cia. Qu. Pōpeij meo noīe ſe remouerat vt ſcitis Sci-
pio. ꝓpter diſſenſionem aūt quę erat ī rep. alienat9 eſt a
collega noſtro Metello. Utrūq3 egit grauit auctorita
te ⁊ offenſiōe animi nō acerba. Quāobrē primū danda
ꝋpa eſt. ne q̄ amicorꝝ diſſidia fiant. Sin tale aliq̄d euene
rit vt extinctę poti9 amicicię q̄ oppreſſę eſſe videātur.
Cauēdū vo eſt. ne etiā in graues inimicicias cōuertāt
ſe amicicię. e quib9 iurgia. maledcā. cōtumelię gignūtur
Quę tn̄ ſi tolerabiles erunt ferēdę ſunt. Et hic honos
veteri amicicię tribuend9 eſt. vt is ī culpa ſit q̄ faciat. nō
qui patiat iniuriā. Omnino oīm horꝝ viciorꝝ atq3 incō-
modorꝝ vna cautio eſt atq3 vna ꝓuiſio. vt ne nimis cito
diligere incipiāt. neve indignos. Digni autez ſunt ami
cicia quib9 in ipſis ineſt cauſa cur diligātur. Rarum ge
nus ⁊ quidem oīa pręclara rara. nec quicq̄ difficili9 quā
reperire quod ſit omni ex ꝑte in ſuo genere ꝑfectū. Sz
plęriq3 neq3 in reb9 humanis quicquā bonum norūt. ni
ſi qd fructuoſum ſit. ⁊ amicos tanq̄ pecudes eos potiſ
ſimū diligunt. ex quibus ſperāt ſe maximum fructum
eſſe capturos. Itaq3 pulcherrima illa ⁊ maxime natu-
rali carent amicicia per ſe ⁊ propter ſe expetenda. nec
ſibi ipſi exemplo ſunt. hęc vis amicicię qualis et quan
ta ſit. ipſe enim ſe quiſq3 diligit. non vt aliquam a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

ſeipſo mercedē exigat charitatis ſuę.ſꝫ ꝙ ꝑ ſe ſibi quiſqꝫ
car⁹ eſt.qꝺ niſi idē in amiciciā trāſferat ver⁹ amicus nū
q̄ꝫ reperiet.Eſt eñ is amic⁹ quidē qui ē tanq̄ꝫ alter idē.
Qꝺ ſi hoc apparet ī beſtijs volucrib⁹ agreſtib⁹.natātib⁹
cicurib⁹ feris.primū vt ſe diligāt.Id eñ parit cum om
ni animāte naſcit.deinde vt requirāt atqꝫ appetāt ali-
quas alias animātes.ad q̄s ſe applicēt eiuſdē generis.id
qꝫ faciāt cum deſiderio ⁊ cū quadā ſimilitudīe amoris
hūani quāto id magis in hoīe fit natura.q̇ ⁊ ſe ipſe dili-
git ⁊ alteꝝ acq̇rit cui⁹ animū cum ſuo cōmiſceat. vt effi
ciat pene vnum ex duob⁹.Sꝫ pleriqꝫ ꝑuerſe ne dicā im
prudēter amicū habere talē volūt.quales ipſi eſſe nō poſ
ſunt.queqꝫ ipſi nō tribuūt amicis.hęc ab ijs deſiderāt.
Par eſt autem primū ipſum eſſe viꝝ bonum.tum alte
rū ſimilē ſui quęrē.In talib⁹ ea quā iamdudū tractaba
m⁹ ſtabilitas amicicię cōfirmari p̄t.cum hoīes beneuolē
tia cōiuncti primū cupiditatib⁹ ijs quib⁹ cęteri ſeruiūt
imperabūt. deinde ęq̇tate iuſticiaqꝫ gaudebūt.oīaqꝫ al
ter ꝑ altero ſuſcipiet. Neqꝫ quicq̄ꝫ vnq̄ꝫ niſi honeſtum
et rectū alter ab altero poſtulabit.neqꝫ ſolū colent ſe in
ter ſe ac diligēt.ſꝫ etiam verebunt. nam maximū orna-
mētum amicicię tollit. qui ex ea tollit verecūdiam. Ita
qꝫ in ijs ꝑniciosus ē error qui exiſtimāt libidinū pecca-
torūqꝫ oīm patere in amicicia licentiā. Virtutū enim
amicicia adiutrix a natura data ē. nō vicioꝝ comes.vt
qm̄ ſolitaria nō poſſet ꝟtus ad ea quę ſumma ſunt.ꝑue
nire.cōiuncta ⁊ ſociata cū altera ꝑueniret.quę ſi q̄s int
ſocietas aut eſt aut fuit.aut futura eſt.eoꝝ eſt habēdus
ad ſummū naturę bonū optimus beatiſſimuſqꝫ comita
tus. Hęc ē inquā ſocietas in qua omnia inſunt quę pu-
tāt homines expetēda. honeſtas.gloria.trāquillitas ani
mi atqꝫ iucūditas.vt cum hęc adſint beata vita ſit.⁊ ſi-
ne his eſſe nō poſſit.qꝺ cum optimū maximūqꝫ ſit. ſi id
volum⁹ adipiſci.ꝟtuti oꝑa dāda eſt.ſine qua neqꝫ ami-

ciciā. neqꝫ vllā rem expetendā conſequi poſſumus. Ea
vero neglecta qui ſe amicos habere arbitrantur. tum ſe
deniqꝫ erraſſe ſentiūt. cum eos grauis aliqͥs caſus expe
riri cogit. Quocirca dicēdū eſt etiā ſepius cū iudicaue
ris diligere oportet. nō cum dilexeris iudicare. Sed cū
multis in rebꝰ negligētia plectimur. tum maxime ī ami
cis ⁊ diligēdis ⁊ colēdis. ꝑpoſteris enī vtimur cōſilijs
et acta agimꝰ. qđ vetamur veteri ꝓuerbio. Nā implica
ti vltro ⁊ citro. vel vſu diuturno vel etiā officijs. repē-
te in medio curſu amicicias exorta aliq̄ offenſione dirū
pimꝰ. quo etiā magis vituperāda eſt rei tā maxime ne-
ceſſarie tāta incuria. Una eſt eñ amicicia in rebus hu
manis. de cuiꝰ vtilitate omnes vno ore cōſentiūt quan
q̄ꝫ a multis ipſa virtus cōtemnit̄. ⁊ vendicatio quedā at
qꝫ oſtentatio eſſe dicit̄. Multi diuitias deſpiciunt. quos
paruo cōtentos tenuis victus cultuſqꝫ delectat. Hono
res vero quoꝝ cupiditate quidā inflāmant̄. q̄ꝫmulti ita
cōtemnūt vt nihil inanius. nihil eſſe leuius exiſtiment
Item cetera que quibuſdā admirabilia vident̄ ꝑmulti
ſunt que ꝓ nihilo putēt. De amicicia omnes ad vnum
idem ſentiūt. et ij qui ad remp. ſe cōtulerūt. et ij qui rex
cognitiōe doctrinaqꝫ delectant̄. et ij qui ſuū negociū ge
rūt ocioſe. poſtremo ij qui ſe totos tradiderūt volupta
tibꝰ ſine amicicia vitā eſſe nullā ſentiūt. ſi modo velint
aliqua ex ꝑte liberaliter viuere Serpit enī neſcio quō ꝑ
oīm vitā amicicia. nec vllā etatis degēde rationē patit̄
eſſe exꝑtē ſui. Quinetiā ſi qͥs aſperitate ea eſt ⁊ īmanis
tate nature cōgeſtꝰ. vt ſocietatem hoīm fugiat atqꝫ ode
rit. qualem fuiſſe Athenis Timonem. neſcio quē. acce-
pimꝰ. tamē is pati nō poſſit vt non acq̄rat aliquē apud
quem euomat virus acerbitatis ſue. Atqꝫ hoc maxima
iudicaret̄. ſi quid tale poſſit cōtingē. vt aliqͥs nos deꝰ ex
hac hoīm frequētia tollēt. et in ſolitudinē vſpiā colloca
ret. atqꝫ ibi ſuppeditās oīm rerum quas natura deſide

rat abundātiam ⁊ copiā hoīs oīno aſpiciēdi ptātem eri
peret. quis tā eſſʒ ferreus qui eā vitam ferre poſſʒ. Cui
qʒ nō auferret fructum voluptatū oīno ſolitudo. Uex
igiť illd eſt qd a tarētino archita (vt opinor) dicē ſolitū
noſtros ſenes cōmemorare audiui ab alijs ſenib⁹ audi-
tum. ſi quis cœlū aſcēdiſſet. naturāqʒ mūdi ⁊ pulchri-
tudinē ſiderum pſpexiſſet. inſuauē illam admirationeʒ
ei fore quę incūdiſſima fuiſſʒ. ſi aliquem cui narraret ha
buiſſʒ. Sic natura ſolitariū nihil amat. ſemperqʒ ad ali
quid tanq̄ȝ adminiculū annittiť. qd in amiciſſimo quo
qʒ dulciſſimū eſt. Sʒ cum tot ſignis eadē natura decla
ret. quid velit. ac q̄rat. quid deſideret. obſurdeſcimus tn̄
neſcio quō. nec ea q̄ ab ea monemur audim⁹. Eſt enī va
rius ⁊ multiplex vſus amicicię multęqʒ cauſę ſuſpicio-
num offenſionūqʒ danť. Quas tum euitare. tum elue-
re. tum ferre ſapiētis eſt. Una illa ſubleuanda offenſio
eſt. vt ⁊ vtilitas in amicicia ⁊ fides retineať Nā ⁊ mo-
nēdi amici ſępe ſunt ⁊ obiurgādi. ⁊ hęc accipiēda ami-
ce cum beneuole fiūt. Sʒ neſcio quō vex eſt qd in An-
dria familiaris me⁹ Therētius dixit Obſequiū amicos
veritas odiū parit. Moleſta veritas eſt ſiquidē ex ea na
ſciť odium quod eſt venenum amicicię. Sed obſequiū
multo moleſti⁹ quod peccatis indulgēs pręcipitem ami
cum fieri ſinit. Maxima autem culpa in eo eſt. qui ⁊ ve-
ritatem aſpernať. ⁊ in fraudem obſequio impelliť. Om
nis igiť hęc in re habēda ratio ⁊ diligentia eſt primū vt
monitio acerbitate. deinde obiurgatio cōtumelia care-
at. In obſequio autem qm̄ terētiano verbo libenter vti
mur. comitas adſit. aſſentatio vitiorum adiutrix pcul
amoueať. quę nō modo amico. ſed ne libero quidē digna
Aliter enī cum tyrāno. aliter cum amico viuiť. Cuius
autem aures clauſę veritati ſunt. vt ab amico vex au-
dire nequeat. hui⁹ ſalus deſperāda eſt Scitum eſt enim
illud Catonis. Multo meli⁹ de quibuſdā acerbos inimi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

cos mereri q̄ȝ eos amicos q̄ dulces videant. illos ver ſę pe dicē. hos nunq̄ȝ Atqȝ illō abſurdū ē. ꝙ ij ſcȝ q̄ monēt eā moleſtiā quā debēt cape nō capiūt. eā capiunt q̄ debēt carē Peccaſſe enī ſe nō agunt. obiurgari moleſte ferūt qȝ cōtra oportebat. delicto dolē. obiurgatiōe gaudē Vā igit̄ ꝛ monē ꝛ moneri ꝓpriū eſt verę aīcicię. ꝛ alter libe re facē. nō aſpē. alter patient̄ accipe nō repugnant. Sic habēdū ē nullā in aīcis peſtē eſſe maiorē q̄m adulationē blādicias. aſſētationē. q̄uis enī multis noīb⁹ eſt h̄ viciū notādū leuiū hoīm atȝ fallaciū. ad voluptatē loquētiū oīa. nihil ad veritatē. Cū āt oīm rex ſimulatio ē vicio ſa. tollit enī iudiciū veri. idqȝ adulterat. tū aīcicię repu gnat maxīe delet eī veritatē. ſine q̄ nomē amicicię valē nō p̄t. Nā cū aīcicię vis ſit ī eo. vt vn⁹ q̄ſi anim⁹ fiat ex plurib⁹. q̄ fieri poterit. ſi ne ī vno q̄dē q̄ȝ vn⁹ anim⁹ erit idemqȝ ſp. ſed vari⁹ cōmutabil' multiplex. Quid enī p̄t eſſe tā flexibile. tā deuiū. q̄m anim⁹ eius q̄ ad alteri⁹ non mō ſenſum ac volūtatē. ſȝ etiā vultū atqȝ nutū ꝯuertit Negat q̄s: Nego. Ait Aio. Poſtremo īpaui egomet mihi oīa aſſentari vt ait idē Therēti⁹ Sȝ ille ī Gnato nis pſona qȝ aīcicię gen⁹ adhibē oīno leuitatȝ ē Multi aūt Gnatonū ſil'es cū ſint loco fortuna fama ſupiores hor ē aſſentatio moleſta cū ad vanitatē acceſſit autori tas. Secerni aūt blād⁹ amic⁹ a vero tū p̄t. adhibita dili gētia quam oīa fucata ꝛ ſimulata a ſinceris atqȝ veris Cōcio q̄ ex iptiſſimis cōſtat. tū iudicare ſolet q̄d intēſit int̄ popularē id ē aſſentatorē ꝛ leuē ciuē. ꝛ int̄ ꝯſtātē ſe uer ꝛ grauē. Quib⁹ blādicijs. C. Papyri⁹ cōſul nup ī fluebat ī aures cōcionis cū ferret legē de tribunis pleb reficiēdis Diſſuaſi⁹ nos ſȝ nihil de me. de Scipiōe dicā liberi⁹ Quāta illa (dij imortales) fuit grauitas: Quāta in orōe maieſtas: Ut facile ducē populi Ro. nō comi tē dicēs Sȝ affuiſtis ꝛ ē ī maīb⁹ orō. Itaqȝ lex ppl'aris ſuffragijs ppl'i repudiata eſt. Atqȝ vt ad me redeā Me

miſtis Qu. Mario frē Scipionis et. L. Mācino cōſu-
libus ꝙ̃ popularis lex de ſacerdocijs. C. Lucinij Craſri
videbat᷑. coaptatio enī collegioꝝ ad populi bn̄ficiū traſ
ferebat᷑. Atqꝫ is primū inſtituit in foꝝ v̄ſus agē cū po
pulo. Cū illiꝰ vēdibilē orōnem religio deoꝝ īmortaliū
nobis defendētibꝰ facile vincebat. Atqꝫ id actū eſt p̄to
re me quinquēnio anteꝙ̃ cōſul ſim factꝰ Itaqꝫ re magiſ
ꝙ̃ autoritate cā illa defenſa ē. Qd̾ ſi in ſcena id ē in con
tione in q̄ rebꝰ fictis ⁊ adumbratis loci plurimū eſt. tm̄
veꝝ valet. ſi mō id patefactū ⁊ illuſtratū eſt. q̄d in ami-
cicia fieri oportet. q̄ tota veritate ꝑpendit᷑. In qua niſi
vt dicit᷑ apertū pectꝰ videas. tuūqꝫ oſtendas. nihil fidū
nihil exploratū habeas. ne amare quidē aut amari poſ-
ſis. cū id quā vere fiat ignores. Quanꝙ̃ iſta aſſentatio
pernicioſa ſit. nocere tn̄ nemini p̄t niſi ei q̄ eā recipit. at
qꝫ ea delectat᷑ Itaqꝫ fit vt is aſſentatoribꝰ patefaciat au
res ſuas maxīe. q̄ ipſe ſibi aſſentet᷑ ⁊ ſe maxime ipſe dele
ctet. Omnino eſt amās ſui v̄tus. optime enī ſe ipſa no-
uit. quanqꝫ amabil̾ ſit itelligit. Ego autem nō de v̄tute
nūc loquor. ſꝫ de v̄tutis opiniōe. v̄tute enī ipſa nō tam
multi p̄diti eſſe ꝙ̃ videri volūt Hos delectat aſſentatio
his fictꝰ ad eoꝝ voluptatē ſermo cū adhibet᷑. orōnē illā
vanā teſtimoniū eſſe laudū ſuaꝝ putāt. Nulla eſt igit᷑
hec amicicia cū alter veꝝ audire nō vult. alt̾ ad mentiē
dū paratꝰ eſt. Nec paſitoꝝ ī comedijs aſſentatio nob̾ fa
ceta videret᷑ niſi eſſent milites glorioſi Mag̃s vero agē
grās Thais mihi· Satis erat reſpōdere mag̃s. ingen-
tes inq̄t. Semꝑ auget aſſentatio id q̄d is cuiꝰ ad volun
tatem dicit᷑ vult eſſe magnū. Quāobrem quāuis blāda
iſta vanitas apud eos valeat. qui ipſi illā allectāt ⁊ in-
uitāt. tamē etiam grauiores conſtātioreſqꝫ admonēdi
ſunt. vt animaduertāt. ne callida aſſentatione capiātur
Aperte enim adulātem nemo non videt. niſi qui admo
dum eſt excors. callidus ille et occultus. ne ſe inſinu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

et ſtudioſe cauendū eſt. nec enī facillime agnoſcit̃.quip
pe qui etiā aduerſando ſępe aſſentet̃. ⁊ litigare ſe ſimu-
lās blandiat̃.atq; ad extremū det man⁹ vinciq; ſe patia
tur.vt is qui illuſus ſit pl⁹ viciſſe videat̃. Quid autem
turpius q̃ȝ illudi Qd ne accidat magis cauēdum eſt.vt
in epicureo. hodie me ante oīs coamicos ſtultos ſenes
verſaris atq; luſeris lautiſſime. Hęc etiā in fabulis ſtul
tiſſima pſona eſt īprouidoꝝ ⁊ creduloꝝ ſenum. Sȝ ne-
ſcio quo pacto ab amiciciis pfectoꝝ hoīm id eſt ſapientū
(de hac dico ſapiētia quę videt̃ in hoīeȝ cadere poſſe)ad
leues amicicias defluxit orō. Quāobrem ad illā primā
redeam⁹.eamq; ipſam cōcludam⁹ aliquādo. Virt⁹ inq̃
C.Fāni ⁊ tu Qu.Muti ⁊ cōciliat amicicias ⁊ ꝯſeruat.
In ea eſt enī cōueniētia rerum.in ea ſtabilitas.in ea cō
ſtātia. Quę cū ſe extulit ⁊ oſtēdit lumē ſuū ⁊ idem aſpe
xit agnouitq; in alio.ad id ſe admodum.viciſſimq; acci
pit illud quod in altero eſt. Ex quo eoꝝ exardeſcit ſiue
amor ſiue amicicia vtrūq; enī dictū eſt ab amādo Ama
re enī nihil aliud eſt niſi eū ipſum diligere quem ames.
nulla indigētia.nulla vtilitate quęſita. Quę tamē ipſa
effloreſcit ex amicicia etiā ſi tu eā min⁹ ſecutus ſis. Hac
nos adoleſcētes beneuolētia ſenes illos. L. Paulū. M.
Catonem. C.Gallū. P. Naſicā Ti.Gracchū Scipi
onis noſtri ſocerum dilexim⁹. Hęc etiā magis elucet in
ter ęquales.vt inter me et Scipionem. L.Furium. P.
Rutiliū. Sp.Mumiū. Viciſſim autem ſenes in adole
ſcentium charitate acquieſcim⁹. vt in veſtra ⁊ in Qu.
Tuberonis Equidē admodū adoleſcētis. P. Rutilij.
Virginij familiaritate delector Quādoquidem ita ra
tio compata eſt vitę naturęq; noſtrę.vt alia ętas oriat̃
ex alia.maxime quidē optādum eſt.vt cum ęq̃lib⁹ poſſis
viuere.quib⁹ cum tāq̃ȝ e carcerib⁹ emiſſus ſis cum iiſdē
ad calcem vt dicit̃ puenire. Sȝ qm̄ res humanę fragi-
les caducęq; ſunt.ſemꝑ aliqui acquirēdi ſunt.quos dili

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

gam⁹ et a quib⁹ diligamur. Charitate enĩ beneuolētia
qꝫ ſublata oĩs eſt e vita ſublata iucūditas. Mihi quidē
Scipio quanq̄ꝫ eſt ſubito erept⁹. viuit tñ. ſemperqꝫ vi⸗
uet. Uirtutem enĩ ſemꝑ amaui illi⁹ viri q̄ extincta non
eſt. nec mihi ſoli verſatꝛ ante oculos qui illā ſemꝑ in ma
nib⁹ habui. ſꝫ etiā poſteris erit clara ⁊ inſignis. Nemo
vnq̄ꝫ aĩo aut ſpe maiora ſuſcipiet. qui ſibi nō illi⁹ memo
riā atqꝫ imagineꝫ pręponendā putet. Equidē ex oĩbus
reb⁹ quas mihi aut fortuna aut natura tribuit. nihil ha
beo qđ cum amicicia Scipioĩs poſſim compare In hac
mihi de rep. fuit cōſenſus. In hac rerum cōſilium In ea
dem requies plena oblectationis fuit. Nunq̄ꝫ illum ne
mĩma quidem re offendi. quod quidem ſenſerim Nihil
audiui ex eo ipſe quod nollem. Una domus erat. idē vi
ctus. isqꝫ cōmunis. neqꝫ ſolum militia. ſed etiā peregri
nationes ruſticationeſqꝫ cōmunes Nā quid ego de ſtu
dijs dicā cognoſcēdi ſemꝑ aliq̄d aut diſcēdi. ĩ quibus re
moti ab oculis populi omne ociū tempuſqꝫ cōtriuim⁹.
Quaꝝ rerum recordatio ⁊ memoria ſi vna cū illo occi
diſſet. deſideriū cōiunctiſſimi viri atqꝫ amātiſſimi fer⸗
re nullo mudo poſſem. Sꝫ nec illa extịcta ſunt. aluntur
qꝫ potius ⁊ augentꝛ cogitatione ⁊ memoria. Et ſi plane
orbatus eſſem. magnum tñ afferret mihi ętas ipſa ſola
tium. Diutius enĩ in hoc deſiderio eſſe nō poſſum. Om
nia autem breuia tolerabilia eſſe debēt. etiam ſi magna
ſint. Hęc habui de amicicia quę dicerem. Uos autem
hortor. vt ita ꝟtutem locetis. vt ea excepta. nihil amici⸗
cia pręſtabilius eſſe putetis.

M. T. C. De amicicia finitꝛ hic liber
Impreſſus Dauētriæ Anno dñi. M.
CCCC. lxxxix. Vicefimaq̄rta Julij.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 37